

LİP Profili

(Dinleme Becerilerinin Gelişim Profili)

Yazar: Authors: Archbold, S (1993), Nottingham Paediatric Cochlear Implant Programme, Nottingham, England

Amaç: Koklear implantlı çocukların sesleri, konuşmaları, işitsel algılamaları ve gelişen dinleme becerilerinin değerlendirilmesi.

Yaş: Her yaştaki çocuklar (Çok küçük çocuklar için sadece fark etme değerlendirilebilir)

Materyaller: İki seçenekli resim setleri, cevap formları ve talimatlar

Uygulama: Testler verilen açıklamaya göre yapılır. (bkz. Dinleme ilerlemesi LİP) Direkt gözlemler ; testin uygulandığı anda gerçekleşen gözlemlerdir . İndirekt gözlemler; değerlendirme anında gözlenmeyen fakat değerlendirme dışında gözlemlendiği bildirilen gözlemlerdir. Test sırasında gözlenen tepkiler direkt gözlem olarak kaydedilirken , çocuğun işbirliği yapmamasından dolayı doğrudan gözlenemeyen tepkiler için ebeveynlerinden yada öğretmenlerinden gözlemleri istenip indirekt gözlem olarak kaydedilir.

Çevresel sesler formu: çevresel sesleri fark etme ve tanıma içindir. (LİP profilindeki ilk iki madde de yer alıyor) Bu anketi ebeveynlerle birlikte doldurun veya doldurmaları için verin. Nasıl dolduracaklarını detaylı şekilde açıklayın. Sesleri tanıma ve fark etme olarak ayrı ayrı doldurulur. N (hiçbir zaman / bilinmiyor) -0(sıfır) puan, S (bazen)- 1 puan , A (her zaman)- 2 puan . Sesleri tanıma ve fark etme puanları ayrı ayrı toplanır ve toplam puana göre LİP puanı belirlenir.

Lütfen LİP profilindeki test uyarılarının cevap sayfasındaki sıraya göre sunulması gerektiğini unutmayın. Profildeki test uyarılarını çocuğun duyarlılığına göre sıralayabilirsiniz

Puanlama:

Hazırlanmış bir ortamda her test uyarısı en fazla 5 kez verilir. Eğer çocuk ilk üç uyarıya doğru yanıt verirse A= 2 puan verilir. Eğer çocuk ardı ardına verilen 3 uyarıya her defasında doğru tepkiyi göstermediyse uyarı sunmaya devam edilir 5 kez uyardıktan sonra 2 veya daha fazla doğru cevap vermişse;

S= 1 puan , 1 kez yada hiç doğru tepki vermemişse N= 0 puan verilir.

N (hiçbir zaman)	0 (sıfır) puan
S (bazen)	1 Puan
A (her zaman)	2 puan

Lip Profili çocuğun genel durumunu gösteren bir profildir. Tecrübeli bir uygulayıcısı 1 veya 2 puan vermek için kendisi karar verebilir. Şüpheli durumlarda ebeveynlere veya öğretmenlere danışılır ve indirekt puan olarak işaretlenir.

LİP, dinleme becerilerinin gelişimini gösteren bir profildir. Bir rehabilitasyon programının veya EARS protokolünün bir parçası olarak uygun tepkileri açığı çıkartmak için hazırlanmış etkinlikler, uzman eğitimler/odyologlar tarafından uygulanır.

Rehabilitasyon sürecinde (özel bir test sırasında olması gerekmez) direkt ve indirekt gözlemler kabul edilecektir. Beceriler dudak okuması veya görsel ipuçları olmadan gözlenmelidir.

'Tepki' kelimesi sesin fark edildiğinde açıklamak için kullanılır. 'Ayırt etme' iki farklı sesin arasında doğru seçim yapma yeteneğini açıklamak için kullanılır. 'Tanıma' hedef sesi diğer sesler arasından doğru seçme yeteneğini açıklamak için kullanılır. Çocuk aşağıdaki gibi puanlanabilir.

N = 0	(Asla) Beceri hiç gözlenmediyse
S = 1	(Bazen) Beceri tutarlı değil ,gelişiyorsa
A = 2	(Her zaman) Beceri tutarlı, sürekli gözleniyorsa

Profilin doğrudan mı(direkt gözlem) yoksa dolaylı gözlemlerle mi(indirekt gözlem) doldurulduğu puanlamayı değiştirmez. Puan, çocuğun gelişmekte olan dinleme becerilerini gösteren kompozit bir sunumdur.

Davranışlar/ Beceriler	Kabul edilen tepki
Çevresel seslere tepki	Çevresel seslere kendiliğinden davranışsal tepkiler göstererek fark etme. Bunun için çevresel sesler anketinin kullanılması faydalı olacaktır. Çocuğun ortamında olmayan sesler MD (mevcut değil) olarak puanlanır.
Çevresel seslerin tanınması	Çocuğun evde ya da okulda bazı çevresel sesleri tanıdığı rapor edilirse (sürekli ve tutarlı olmayabilir) S = 1 puan verilir. Bunun için çevresel sesler anketinin kullanılması faydalı olacaktır. Uzman öğretmen çocuğun evde veya okulda bir dizi çevresel sesleri tanıdığı tespit etmişse ve çocuk çevresindeki sesleri gözlüyorsa A = 2 puan verilir. Bunun için çevresel sesler anketinin kullanılması faydalı olacaktır.
Davul sesine tepki	Yüksek bir davul sesine davranışsal tepki; oyun oynayarak çocuğun tepkisi gözlenir. Örn: Çocuğun davul sesini duyunca saklandığı yerden çıkması veya zıplaması gibi

Müzik aletlerine tepki	En az iki farklı müzik aletine (birisi kalın, birisi ince ses veren) davranışsal tepki: Üçgen zil ve davul (en yüksek ve en düşük frekanslı) gibi müzik aletleri kullanmak faydalı olur. Örn: çocuğun sese tepki olarak dizilmiş küpleri topu yuvarlayarak devirmesi
Sese tepki	Çocuğun normal ses yüksekliğindeki bir konuşma sesine tepkisi: Çocuğun konuşma sesini (bak, koy, at gibi) duyduğunda oyuncağı kutuya koyması. (çocuk bu çalışma için şartlanmalıdır)
Kendiliğinden sese tepki	Bir hikayedeki, şarkıdaki veya oyundaki değişik seslere olan tepkileri veya çocuk bir şeye bakarken, ilgilenirken (çok ilgi çekici bir şey olmamalı) çocuğun görüş alanının dışında kalarak verilen sese (insan sesine) tepkisi.
İki farklı müzik aletinin sesini ayırt edebilme	Çocuğun görüş alanı dışında iki ayrı müzik aletinden (davul, üçgen zil gibi) meydana gelen sesi ayırt edebilme: Çocuk duyduğu sesin müzik aletini veya resmini gösterir. (1.Resim)
Yüksek ve alçak davul sesini ayırt edebilme	Alçak ve yüksek davul sesini ayırt etme becerisi değerlendirilir. Çocuk duyduğu sesin resmini gösterir veya sesi taklit edebilir. (2. Resim)
Tek ve tekrarlanan davul sesini ayırt edebilme	Bir kez ya da birkaç kez çalınan davul sesinin resmini gösterir. Çocuk sesi taklit edebilir Çocuğa da bir davul verilerek çalınan davul sesini çalması istenebilir. (3.Resim)
Ling'in 6 sesine tepki (mm, uu, ii, aa, şş, ss)	Uzman farklı oyunlar oynayarak çocuğun 6 sesi fark etmesini gözlemler. Hiç bir görsel dokunsal ipucu olmadan sesler farklı aralıklarla her fonem 5 kez sunulur. Bazen beklenir, bazen ardı ardına verilir. Eğer çocuğun tepkileri geliştirmekteyse S=1 puan, her zaman tepki veriyorsa A=2 puan verilir.

Davranışlar/ Beceriler	Kabul edilen tepki
Alçak ve yüksek konuşma seslerini ayırt edebilme	Çocuk yüksek sesle söylenen 'U' sesini büyük uçağı göstererek ve alçak sesle söylenen 'u' sesini küçük uçağı göstererek ayırt edebilmesi.
Tek ve tekrarlanan konuşma seslerini ayırt edebilme	Çocuk 'hop' sesini tek kanguru resmini, 'hop,hop,hop' sesini birkaç kanguru resmini göstererek ayırt edebilmesi. Oyuncak bir kanguruyu bir ya da birkaç kez atlatarak da yapılabilir.
Kısa ve uzun konuşma seslerini ayırt edebilme	Çocuğun 's' sesini kısa yılan resmini göstererek ve 'ssssss' sesini uzun yılan resmini göstererek ayırt edebilmesi.
Ling'in 6 sesinden 3'ünü ayırt edebilme /A/araba, /i/ iiii at, /U/uçak, /Ş/sessiz olma , /S/yılan, /M/mmm..... güzel	Farklı oyunlar oynayarak çocuğun 6 ling sesini fark etmesi öğretmen tarafından öğretilir. Eşleştirilmiş 6 LING sesinden en az 3 tanesini ayırt edebiliyorsa A=2 puan, 1 veya iki tane ayırt edebiliyorsa S=1 puan veriniz. Örneğin: /A/ ile /i/ veya /Ş/ ile /S/ gibi. Her fonem 5 kez sunulur. Sunarken hiçbir görsel veya dokunsal ipucu verilmez ve sesler farklı aralıklarda sunulur. Örneğin: bazen sesler ardı ardına verilirken, bazen de birkaç saniye bekleyip verilir
Ling'in 6 sesini tanıma	Çocuk, 'M, U, A, İ, Ş, S' fonemleri arasından ancak bir tanesini güvenilir şekilde tanıyorsa S=1 puan verilir. Eğer çocuk bu fonemler arasından herhangi bir fonem söylediği zaman doğru fonemi gösterebiliyorsa ya da sesi taklit edebiliyorsa A=2 puan verilir. 12.Resim
Farklı hece sayısındaki 2 aile bireyinin isimlerini tanıma	Çocuk farklı hece sayısındaki aile bireyleri isimlerinden ikisinin ismini, aile fotoğraflarında, yazılı isim kartlarında yada aile bireylerinin kendisini gösterebilmesi.
Kendi ismini tanıma	Çocuk evde ya da okulda ismini en az bir kez tanıdığı gözlemlendiyse S=1 puan verilir. Uygun dinleme koşullarında ismini tutarlı bir şekilde tanıyorsa A=1 puan verilir. Not: Çocuk ismine tepki vermemeyi seçebilir.